

Voorbeelduitwerking leerscan
doorstroomprogramma 2018

Doorstroomprogramma

Van februari tot en met april hebben 35 leerlingen van het ... deelgenomen aan een doorstroomprogramma van Remind. Gedurende deze maanden zijn zij begeleid door trainers van Remind om meer inzicht te krijgen in hun eigen leerproces. Door te experimenteren met verschillende zaken die van invloed zijn op leren zoals geheugentechnieken, leerstrategieën, discipline, concentratie en motivatie zijn zij gaan onderzoeken welke manier van leren voor hen het best werkt. Zo worden de leerlingen tijdens deze maanden beter in leren en ontwikkelen ze meer zelfvertrouwen, zodat de overstap naar mbo of havo wordt versoepeld.

Evaluatie

Tijdens de laatste bijeenkomst zijn een aantal evaluatievragen gesteld. De eerste twee vragen zijn beantwoord op een schaal van 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens). De daaropvolgende drie vragen zijn beantwoord met 'ja' of 'nee', waarbij de score het percentage leerlingen dat 'ja' heeft ingevuld weergeeft. De laatste twee vragen zijn een cijfer op een schaal van 1 tot 10.

- Ik heb tijdens het doorstroomprogramma geleerd hoe ik slimmer kan leren → **4,35**
- Ik heb tijdens het doorstroomprogramma geleerd hoe ik gemotiveerder kan leren. → **4,17**
- Vind je dat iedere scholier die door wilt stromen naar HAVO dit programma zou moeten volgen? → **78%**
- Denk je dat je naar aanleiding van de training gaat experimenteren met andere leerstrategieën? → **87%**
- Heb je het idee dat het doorstroomprogramma je heeft geholpen om beter voorbereid te zijn op de HAVO? → **96%**
- Wat voor cijfer geef je aan het doorstroomprogramma? → **8,0**
- Wat voor cijfer geef je aan de trainers die het doorstroomprogramma hebben verzorgd? → **8,7**

Leerscan

Om te meten wat het effect van het doorstroomprogramma op het leergedrag van de leerlingen is, hebben zij zowel voor aanvang als na afloop van het doorstroomprogramma de 'leerscan' ingevuld. De leerscan is gebaseerd op relevante wetenschappelijke literatuur, en wordt door Remind gebruikt als meetinstrument voor drie concepten: *growth mindset* (het vertrouwen in eigen kunnen en de mate waarin de houding gericht is op leren en ontwikkeling), *zelfgestuurd leren* (de mate waarin leerlingen in staat zijn om adaptief hun eigen leerproces vorm te geven), en *experimenteren* (de mate waarin leerlingen experimenteren met verschillende manieren van leren). Ook zijn er enkele algemene evaluatievragen in de leerscan verwerkt. Hieronder zullen eerst resultaten van de evaluatie, en vervolgens de invloed van het doorstroomprogramma als interventie op het leergedrag uiteen worden gezet.

Resultaten

Zoals eerder genoemd is de leerscan een meetinstrument om het effect van een interventie gericht op het stimuleren van de leervaardigheid in kaart te kunnen brengen. In de afgelopen jaren hebben we (Remind) veel geëxperimenteerd met het meten van ons effect. We zijn hierin tot de conclusie gekomen dat het in het stimuleren van eigenaarschap over het leerproces van leerlingen het meest waardevol is om te kijken naar de houding (*growth mindset*), *zelfgestuurd leren* en de mate waarin een leerling *experimenteert* met (nieuwe) manieren van leren. Zelfgestuurd leren wordt door Knowles (1975) gedefinieerd als: "... *het proces waarin individuen het initiatief nemen, met of zonder hulp van anderen, bij het vaststellen van de leerbehoeften, het formuleren van de leerdoelen, het identificeren van menselijke of materiële leerbronnen, het kiezen en implementeren van geschikte leerstrategieën en het evalueren van de leeropbrengsten.*" Het effect van onze interventie op deze drie gebieden proberen wij te bereiken door middel van training over leren en motivatie, individuele gesprekken, en het werken met ons 'leren leren' boek. Het onderdeel over *growth mindset* bestond uit 13 afzonderlijke vragen. Het onderdeel *zelfgestuurd leren* bestond uit 19 afzonderlijke vragen. Het onderdeel *experimenteren met leren* bestond uit 10 afzonderlijke vragen. De afzonderlijke vragen in de leerscan zijn beantwoord met een cijfer tussen de 1 en 5, waarbij 1 stond voor *helemaal mee oneens*, en 5 voor *helemaal mee eens*. Het procentuele verschil is vervolgens berekend door het absolute verschil te vermenigvuldigen met 100 en te delen door 5. Negatief geformuleerde vragen zijn omgecoörd. De volledige resultaten zijn te vinden in de bijlage.

Conclusie

Om een beeld te krijgen van het effect van het doorstroomprogramma hebben we drie concepten gemeten: *growth mindset*, *zelfgestuurd leren*, en *experimenteren met leren*. Op elk werd een positief effect verwacht.

- Op de *growth mindset* is slechts een kleine toename opgetreden. Een growth mindset gaat over persoonlijke overtuigingen die niet direct te beïnvloeden zijn. Een meer intensieve stimulans van deze growth mindset leidt mogelijk tot een betere internalisering van dit concept.
- Leerlingen achten zich iets meer in staat om het eigen leerproces te sturen naar aanleiding van deze doorstroomprogramma. Het grote verschil met de dagelijkse gang van zaken heeft hen mogelijk meer bewust gemaakt van hun eigen capaciteiten ten opzichte van zelfsturing.
- Naar aanleiding van het doorstroomprogramma als interventie bleek dat de betrokken leerlingen meer geëxperimenteerd hebben met nieuwe manieren van leren. Dit was tevens de verwachting, en een groot focuspunt in de interventie. Het aanbieden van verschillende strategieën om het eigen leren te organiseren en sturen heeft hier waarschijnlijk aan bijgedragen.

De resultaten van de leerscan geven over het algemeen aan dat er een positief resultaat is behaald middels de interventie. Hoewel niet alle effecten even groot waren, verwachten wij dat er een goede basis is gelegd voor het krijgen van meer vertrouwen in, én eigenaarschap over het eigen leerproces. Onze overtuiging is dat je, door middel van dit experimenteren, kunt ontdekken wat er voor jou zelf het beste werkt. Wanneer dit experimenteren onderdeel blijft van het proces van leren zal dit mogelijk ook leiden tot meer vertrouwen in het eigen kunnen, maar ook in betere manieren om het eigen leerproces te sturen.

Bijlage: Resultaten individuele stellingen leerscan

Variabele	Item	Toename
Algemeen	Mindset	9,11%
	Zelfgestuurd leren	12,56%
	Experimenteren leren	38,48%
Mindset	Intelligentie is iets waar mensen mee geboren worden en wat je niet kunt veranderen	19,5%
	Het maakt niet uit hoe slim je bent, je kunt altijd slimmer worden	12,3%
	Het maakt niet uit wie je bent, je kunt jezelf altijd verbeteren	-1,4%
	Nieuwe dingen proberen is stressvol voor me en daarom vermijd ik het liever	0,7%
	Ik waardeer het wanneer ouders, vrienden, coaches en docenten me feedback geven	-4,3%
	Iedereen kan leren	7,6%
	Ik vind het vervelend als mijn vrienden ergens beter in zijn dan ik	20,5%
	Je kunt nieuwe dingen leren, maar je kunt niet echt veranderen hoe intelligent je bent	6,3%
	Als ik voor een grote uitdaging sta, grijp ik deze graag aan	21,0%
Zelfgestuurd Leren	Ik slaag er vaak in om mijn huiswerk te maken wanneer ik dit gepland heb	9,5%
	Ik kan me er niet goed toe zetten om te leren, als er andere interessante dingen te doen zijn	15,3%
	Ik ben goed in het inplannen van mijn schoolwerk	12,6%
	Ik ben goed in het creëren van een plek waar ik kan studeren zonder afleiding	13,6%

	Ik vind het lastig om mijzelf te motiveren om te leren	12,8%
	Ik zorg ervoor dat ik op bepaalde tijden aan school werk	52,3%
	Ik plan graag mijn eigen leerwerk	-1,8%
	Ik stel doelen voor mijzelf	14,8%
	Ik ben zelf verantwoordelijk voor mijn eigen keuzes en acties	-4,3%
	Wanneer ik een goed (of slecht) cijfer heb gehaald, denk ik erover na hoe dat komt	-7,9%
	Ik bepaal zelf wat de beste manier van leren is voor mij	21,3%
Experimenteren met leren	Ik weet hoe ik leren leuker kan maken	80,4%
	Ik praat wel eens met andere mensen over hoe je slimmer kunt leren	95,9%
	Ik heb het gevoel dat ik beter word in leren	9,5%
	Ik gebruik apps en of internet om te leren	45,1%
	Ik ga actief op zoek naar manieren om mijzelf te motiveren	-15,9%
	Ik weet hoe ik mijzelf kan motiveren voor school	15,9%
Evaluatie	Ik heb tijdens het doorstroomprogramma geleerd hoe ik slimmer kan leren.	4,35
	Ik heb tijdens het doorstroomprogramma geleerd hoe ik gemotiveerder kan leren.	4,17
	Vind je dat iedere scholier die door wilt stromen naar HAVO dit programma zou moeten volgen?	78,26%
	Denk je dat je naar aanleiding van de training gaat experimenteren met andere leerstrategieën?	86,96%
	Wat voor cijfer geef je aan het doorstroomprogramma?	7,96
	Wat voor cijfer geef je aan de trainers die het doorstroomprogramma hebben verzorgd?	8,74

	Heb je het idee dat het doorstroomprogramma je heeft geholpen om beter voorbereid te zijn op de HAVO?	95,65%
--	---	--------